

PRZEŚLADOWANIE (340) *sb n*

prześladowanie (339), **przeszładowanie** (1) *JanNKar*.

Do formy prześladowanie zaliczono zapisy -f- (233), -ś- (105), -s- (1).

Pierwsze e, o oraz oba a jasne (w tym w pierwszym a 4 r., w drugim 2 r. błędne znakowanie); -é (6), -e (2); -é JanNKar; -e OpecŻywPrzedm; -é : -e OpecŻyw (5:1).

sg N prześladowanie (45); -é (2), -(e) (43). *◇ G* prześladowania (69). *◇ D* prześladowaniu (6). *◇ A* prześladowanie (110); -é (4), -e (2), -(e) (104). *◇ I* prześladowaniem (7), prześladowani(e)m (6); -im *OpecŻyw, WróbŻółt, SkarŻyw (2), WujNT (2); -(e)m BibRadz, RejAp (2), RejPos, CzechEp; -im : -(e)m RejWiz (1:1).* *◇ L* prześladowaniu (64). *◇ pl N* prześladowania (10). *◇ A* prześladowania (22). *◇ L* prześladowaniach (1).

Składnia przydawki dopełniającej równoznacznej z dopełnieniem sprawy: prześladowanie od kogo (10), u kogo (1) RejAp.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII w. s.v. prześladować.

1. *Planowe i ustawiczne wyrządzanie komuś zła; gnębienie, dręczenie (bardzo często o prześladowaniu z powodów religijnych); persecutio Vulg, PolAnt, Cn; insectatio, vexatio Cn (336) : WróbŻółt T3v, kk8v, ff7; Y prośbę miły pánie możnali rzecz oznacz mi dokończenie moie/ ábych mógł zrozumieć liczbę dni swoich/ długoli iefsze mam wtákiem trwác prześladowaniu. RejPs 59, 23v, 49; [Pokusa mówi do Anioła] Wípomnieć to prześladowanie/ Y kijem odpowiedanie/ Gdy tobie będę pánował/ A ty mnie będęfz ołdował BielKom D3v; Iz dla prześladowánya nye máią wyerni odstępowác od náuki prawdziwey LubPs ccv marg, K4v marg, bb4 marg; Acźkolwiek oni okrutnicy iednego tylko roku to prześladowanie ná Krześciány byli wywiedli/ áż do páńftwá opufzczenia/ ále prześladowanie pocźte trwáło áż do dzieiątego roku Ceřárzá Konftántiná BielKron 288v, 143, 180v, 183v, 288v, 327v; RejAp 22v, 69v; iż Pan Bog wiernych fwyh/ [...] nigdy bez pokufy á bez prześladowania mieć nie raczy. RejPos 281v, 50; Kościół S. prześladowaniem roście. SkarŻyw 130 marg; Bo prześladowanie nowego przymierza/ od iákichkolwiek nieprzyaścioł: y infze wźytkie krzyże/ kłopoty y vćilki: nie fą ták iáko były pod zakonem/ zá wyfłępki y złości poftánowione: ále więcey zá znák práwey poboźności CzechEp 368, 22 marg; [list św. Pawła do Rzymian] nápomina ku ftáteczności y trwáłości (ktora nawięcey potrzebna była w onych czásiech prześladowania) WujNT 520; iákiem prześladowania podeymował: á ze wźytkich mię Pan wyrwał. WujNT 2.Tim 3/11, Matth 10 arg, Mar 10/30, s. 164, Mar 13 arg, s. 256 (16); Aza to máły cud/ [...] iż [wiara katolicka] trwa/ á obálić iey żadne prześladowanie nie może. SkarKaz 419b; [BielKron 1551 111v].*

prześladowanie dla kogo, dla czego (10): Leop Matth 13/21; BibRadz Mar 4/17, 2.Cor 12/10; BudNT Matth 13/21; CzechEp 36; Wźytkie vtrapienia y prześladowania ktore Kátholiki dla Chriftuřa y powfzechney wiary potykáią/ prawdziwie fą wielkie błogořławieńftwá WujNT 217, Matth 13/21, Ioann 16 arg, 2.Cor 12/10. Cf »w prześladowaniu«. Cf teź »prześladowanie cierpieć«, »prześladowania wytrwác«, »prześladowanie znosić«.

prześladowanie przeciw(ko) komu (2): Ale gdy Zydzi bluznili/ Y prześladowanie wzbudzili przeciwko im [św. Pawłowi i św. Barnabie]: [apostołowie] Obroćili fię do Pogánow WujNT Act 13 arg. Cf »prześladowanie przeciw Kościołowi«.

prześladowanie na kogo, na co (3): y wzbudziłi prześladowanie ná Páwłá y Bárnábafzá/ y wyrzucili ie z gránic fwyh. *WujNT Act* 13/50. *Cf* »prześladowanie na Kościół«. *Cf też Fraza*.

prześladowanie nad kim, nad czym (2): *LubPs* bb2 *marg*; A toć fą ty przyczyny przez Pan Bog dopuścza prześladowania nád wiernemi fweimi á nád tą łodką fwoią *RejPos* 50v.

prześladowanie czyje [= *kto jest prześladowany*] [*w tym: G sb i pron* (26), *pron poss* (10), *ai poss* (8)] (44): *WróbŻółt* L7; *RejPs* 81, 82v; A tak thu mamy pociefzliwe fłowá w tym pfalmie przeciw káżdemu prześladowaniu nászemu *LubPs* B2v, B5v; *KrowObr* 87v; *Leop Ps* 17 *arg*, *Eccli* 49 *arg*, *Act* 8 *arg*; Pius Papież [...] vftáwił kłátwy o kościelne rzeczy gwałtownie bráne/ to iest/ o dzyefięciny/ o prześladowanie kápláńskie/ y o ine. *BielKron* 150; Wszakże ten fwięty człowiek [*papież Grzegorz Wielki*] nie mógł być przez fwego prześladowania/ zwlászczá od wielkich ludzi *BielKron* 164, 140v, 145 *marg*, 149v [2 r.], 150v *marg*, 152v *marg* [2 r.]; Tego też Gogá y Magogá wfpomina y Ezechiel Prorok w prorocctwie fwoim/ iż lie miał rozfypáć w wielkim okrucieńftwie ná ziemi ná prześladowanie wiernych Páńskich *RejAp* 170, 96, 122; Przykład że prawdy dla prześladowania nászego niemamy táic. *HistRzym* 98; *RejPos* 26v, 27v, 266v, 336; iż nam obiáwiłá *Cybellis* bogini y *Cumea Sybillá*: iż ná was przydzie gniew Boży o prześladowanie nas iey sług *BielSpr* 44v; Zali y tak wolno będzie *X(iędzu) K(anonikowi)* wedle iego kápláńftwá ná takie [*tj. na cudzoziemców*] foldrowáć y o ich fię wygnanie y prześladowanie ftaráć. *CzechEp* 58, 44, 48, 381, 410 [3 r.]. *Cf* »prześladowanie Kościoła«, »w prześladowaniu«.

prześladowanie czyje [= *kto prześladowuje*] [*w tym: G sb i pron* (30), *ai poss* (9), *pron poss* (1)] (40): zatrofkałem fię od głofu nieprzyjaciela/ y od prześladowania grzesznika. *TarDuch* A4v, B7v; *March*² D3; *RejPs* 23v; á wśákże wyerni dla te⁸⁰ prześladowania tych mocarzow fwieckich y do gardł fwoich prawdy odstępowáć nye máią. *LubPs* cc *marg*, bb2 *marg*; WYfsmirus Kfiążę Polskie [...] baczác prześladowanie fwego nieprzyjaciela/ oborzył fię przeciw iemu *BielKron* 339v; *LeovPrzep* b2; *RejAp* 117v; *WujJudConf* 180v; Iż nie ci fą fynmi Bożymi w Chriftuśie/ [...] ktorzy infzych prześladią y morduią/ [...] chociaż by łobie nie wiedzieć iákie przyczyny morderftwá fwego y prześladowania zmyśláli *CzechEp* 20, 46, 410; Przez piątą [*trąbę anielską w Apokalipsie*]; rozumie fię kácerftwo bárzo fzkodliwe/ ktore vprzedzi prześladowanie Antychriftowe *WujNT* 857, 104, 270, 417, 662 *marg*, 717 [2 r.], 857 [3 r.], Ccccc2; *PowodPr* 9; [*BielKron* 1551 1v]. *Cf* »prześladowanie ludskie«, »w prześladowaniu«, *W przen* »prześladowanie świata«.

Z liczebnikiem porządkowym (8): (*marg*) Szczępan s. (–) A to był napirwfy męczennik po Pánu Kryftufie/ y od niego napirwze prześladowanie Krześciáńftwá fię poczęło. *BielKron* 140v, 145 *marg*, 149v [2 r.], 150v *marg*, 152v *marg* [2 r.]; Ten [*św. Jan ewangelista*] czternaftego roku/ gdy Domicyan wtore po Neronie prześladowanie wzbudził/ do Pátmu wyfpu wygnány/ nápiśał Obiáwienie. *WujNT* 299.

W połączeniach szeregowych (39): Ieśfcze [*Jezus*] w iafłkách ij też w pieluchách leżál/ a iuz głód/ niedoftatki/ zimno/ prześladowanijé cirpiál *OpecŻyw* 15v, 16, 35v; *LubPs* K3v *marg*; Abowiem on ogień w ftárym zakonie/ ktory z niebá ftępowáł/ y ony ofiáry pożerał/ prześladowanie/ vdřęcenie/ mękę y fmierć Pána I: Kryftá známionował *KrowObr* 87v; Ná tom fię też nic nieogłádał/ iż będę miał v ludzi tego fwiátá/ złą flawę/ háńbienie/ fromocenie/ złorzęcenie/ grożenie/ y prześladowanie.

KrowObr 242v, 154v, 186v; Aleś ty doźdełł moiey náuکی/ poštánowienia/ przedfie wźięcia wiary/ nie fkwápliwosći/ miłowánia/ ćierpliwoścí/ prześládowánia/ mąk/ iákie mię potykáły w Antyochiey/ w Ikonium/ w Litrach *Leop* 2.*Tim* 3/11; Ktoż nas odłaczy od miłości Krystufowey? izali wtrapienie? izali wćifk? izali prześládowanie? izali głód? izali nágość? izali niebefpieczeństwo? izali miecz? *BibRadz Rom* 8/35 [przekład tego samego tekstu *ReszPrz, WujNT*], 2.*Cor* 12/10; Iákaż thu pociechá wiernemu/ gdy nań iáki krzyż/ álbo wćifk/ boleść/ álbo prześládowanie przypadnie *RejAp* 45, 22v; *RejPos* 21v, 138v, [279]; *CzechRozm* 225v, 235; Gdyż iednák ná tym złym świećie niczego fie innego doczekáć niemożemy/ iedno przygod rozmaitych/ nędze/ wboftwá/ chorobj/ prześládowánia/ wzgárdy/ pośmiechu/ łmutku/ y boleścí ferdeczney. *KarnNap* Ev; *StryjKron* A6; Iáko y *Iustinus*: nie do bićiac/ mordow/ prześládowánia przeciwnikow/ wiernych nápomina/ ále ku záchowánium pokoiu. *CzechEp* 44, *2, 18, 21, 23, 52, 57, 94; *ReszPrz* 25; Dopirołż będzie wielkie wźędzie krwie rozłanie/ Płáčż/ wćifk/ głody/ mory/ y prześládowanie. *BielSen* 10; Bo żadne łprzećiwieńtwa Zydow/ żadne prześládowanie Cefárzow y pánow pogáńńkich/ żadne chytroścí y zdrády domowych przeciwnikow/ heretykow/ odłzczepieńcow y innych złych Chrześćijanow/ przeciw iemu [*Kościółowi rzymskiemu*] nigdy nie przemogły. *WujNT* 417, *Rom* 8/35, 2.*Cor* 12/10, s. 751; Pomnię krzywdy y zelżywoścí y prześládowánia łrogie y potwarzy łprołne/ ktoreś dla mnie [*Jezu*] ćierpiał. *SkarKaz* 161a. Cf »w prześládowaniu«.

W przeciwstawieniach: »prześladowanie ... bogactwo, nagroda, pokój, rozkoszy, wesele, wybawienie« (5): a wtym ludziem vznatz dál/ iij nie bogatztwy anij téż rołkoffami: ale placzem/ wboftwem/ prześladowanim/ náwalnołciá/ gwáltem/ dołtatz fie mámy do niebiełkiee chwály *OpecŻyw* 16; O náłafkawłsy łynu/ [...] wezrzy na tełkliwołtz moieł/ iijci iá łmutki cirpię ij prześladowaniá/ a ty wżywáłł wiecznégo wełelá. *OpecŻyw* 176v; W thym pienu naprzod prorok vpomina ludzie aby chwalili pana boga/ [...] tez o prześladowaniu kołciółá krzełciańskiego y o wybawieniu z łmutkow. *WróbŻołt* kk4v; *StryjKron* A6; *WujNT* 443.

W porównaniu (1): *SkarŻyw* 130 cf *W* przen.

Przysłowie: Prześládowánim poleruye fie cnotá. *RejWiz* 141v marg, Dd.

W charakterystycznych połączeniach: prześladowanie duchowne, dziwne (2), niechrystyjańskie, prawdziwie ostatnie, rozliczne (2), rozmaite (4), społeczne [= wzajemne], ustawiczne, wielkie (14), zazdrościwe, zwierzchowne; prześladowanie dla Chrystusa (Krystusa) (3), dla słowa (4), dla świętego imienia, dla wiary; prześladowanie antychrystowe ((od) antychrysta) (6), cesarzow, grzesznika, heretykow (heretyckie) (4), nieprzyjaciół (nieprzyjaciela) (3), (od) niewiernych (ludzi) (2), okrutnikow, panow pogańskich (od poganow) (2), przeciwnikow (Chrystusowych) (2), złych ludzi; prześladowanie Chrystusowe (Pana Jezu Krysta) (2), heretykow, kapłańskie, krzełcijańskie (chrzełcijańskie, chrzełcijaństwa, krzełcijanow, ludzi krzełcijańskich) (8), ludzi niewinnych, łług [czyich], łwiętych, wiernych (pańskich) (nad wiernemi) (6); czas(y) prześladowania (4); czasu prześladowania (3); prześladowanie dopuszczáć, podejmowáć (2), wywieść, wzbudzić (2); być niszczoney prześladowaniem; prześladowania potykáły [kogo].

Fraza: »prześladowanie przypada (a. przypadnie, a. miało przypadać itp.), przyjdzie (a. przychodziło, a. przychodzić musi)« [w tym: na kogo (9), od kogo, od czego (2)] = *persecutio orta est*

PolAnt; *persecutiones facta sunt Vulg* [szyk zmienny] (12:3): Závždy ná wiernego prześládowanie od złościwych przychodzić musí. *LubPs* K4 marg, K3v marg, Q3v; *Leop Matth* 13/21; *BibRadz Mar* 4/17; *RejAp* BB2, 22v, 45; ieřliby ná cię iákie niebepieczęńftwá/ trudnořci/ niedořtátki/ vćifki/ ábo iákie prześládowania przypádlý/ ciefz fie nádzyeią o Pánu řwoim *RejPos* 138v, 50, 267, [279] [2 r.], 336v; *WujNT* 2.Tim 3/11.

Zwroty: »prześládowanie ci(e)rpieć (*a.* ucierpieć, *a.* wycierpieć), cierpiący; cierpienie, cierpliwořć prześládowania« [*w tym: dla kogo, dla czego* (22), *od kogo, od czego* (8), *za kogo* (1), *prze co* (1)] = *persecutionem pati Vulg, PolAnt; persecutionem sustinere Vulg* [szyk zmienny] (71:6;1:1): Vciekál tedy król niebieřki [o *ucieczce řw. Rodziny do Egiptu*] przed řlugá/ [...]. Pořaluyře onego rořkoffnego ij řlicznego dzieciátka mlodęgo/ bo řkoro dwa mieřiatza miało/ a iuř za nář przeřladowanię cirpialo. *Opecřyw* 28; chciáles wřřechmogący oytče [...]/ bych vbořtwo ij przeřladowanię cirpiál/ a řluchálem cie *Opecřyw* 100v, 15v, 35v, 42, 176v; *March*² D3; *Wróbřořt* E6v, R8, R8v; a tak będac w cierpliwořci przeřladowania tego dořtáplibychmy onego beřpiecznego mieřzkania chwały twoiey *RejPs* 85; Tu mowi prorok zořoby Kryřtuřowey/ [...] takieř y z ořoby káždęgo przyřladowanie [!] ćierpięcego niewinnie. *RejPs* 92v; *SeklKat* Z3; *GliczKřięř* C2v; ktory [Dawid] ácz teř dziwne przeřladowanie y trudnořci będac ná řwiecie wycierpiál: A wřzákoř iednák nigdy nie przeřtawál wyznawác imieniá Pána Boga řwoiego. *LubPs* A5v, B3, B5v, Cv, N6v marg, O marg (10); *KrowObr* 101, 154v [2 r.], 186v, 237, 237v; Břogofřáwieni ći co przeřladowanie ćierpiá dla řpráwiedliwořci: ábowiem ich ieřt kroleřtwo niebieřkie. *Leop Matth* 5/10 [*przeřkad i nawiřzania do tego samego tekřtu Opecřyw* 42, *RejPos* 85, 263v, 266v, 313v, *Kořakřzczęřl* B2, *WujNT Matth* 5/10, s. 740, Bbbbbbb2v, Ccccccc2v], *Sap* 11/21, 2.Tim 3/11, 12; Przeřladowanie ćierpimy/ ále nie bywamy opuřzczeni/ bywamy zřzuceni/ ále nie giniemy. *BibRadz* 2.Cor 4/9 [*przeřkad tego samego tekřtu CzechEp* 100, *WujNT* 2.Cor 4/9, Bbbbbbb2v]; *BielKron* 68v, 216; y wiele przeřladowania ćierpieli wierni Páńřcy. *RejAp* 165v, BB7; *RejPos* 26v [2 r.], 46v, 85, 263v, 266v [2 r.], 313v; *KuczbKat* 435; *WujJud* 181; *CzechRozm* 228v; Nie ći řá Chriřtiány ktory przeřladuiá, ále ktory przeřladowanie ćierpiá. *CzechEp* 20 marg, 16, 23, 100, 368; *NiemObr* 3; Tákę teř ktoryřkolwiek teř prawdě przyięli/ dla niey wiele przeřladowania ćierpieli/ wdzięczno im to było/ řtokroć fie rádořciá wieczná nádgrořdziło. *ArtKanc* K19, L19; *LatHar* +++, 599; *Kořakřzczęřl* B2; Y wřzyřcy ktory chcá pobořnie řyć w Chriřtuřie Ieřuřie/ przeřladowanie będac ćierpieć. *WujNT* 2.Tim 3/12 [*przeřkad tego samego tekřtu Leop, KuczbKat, CzechRozm, CzechEp* 23, 368, *NiemObr*], *Matth* 5/10, s. 44, 2.Cor 4/9, *Gal* 5/11, 6/12 (17); *SkarKaz* 639a.

»czynić prześládowanie« (1): Wyymi ořtrá řzábłę twá á obroć iá ná nie/ Skroć wřzyřtki co mi czyniá tu przeřladowanie *LubPs* I2v.

»mie(wa)ć prześládowanie« [*w tym: od kogo* (9), *u kogo* (1)] [szyk zmienny] (14): Gdyř w řwym imieniu [mędrzec Zenon] nie mogł řwiebodnie řyć do Agrigentiny řie weřbrał, kthore miařto od okrutnika za wiele czařow przeřladowania dořić miařo *Bielřyw* 40; *Wróbřořt* ff4v; S tymi co wřgárdzili pokoy řpokoynym řył závždy/ Aczem řnadř przeřladowane myewał ná cřás káždý *LubPs* cc2v; *KrowObr* 242v; [Mojęřez do řwego řudu] Bo wiecie dořbre řem od was więřřze przeřladowanie miewał niř od nářzych nieprzyřcióř *BielKron* 45v, 120, 154v, 156v, 164, 172v (9); *RejPos* 267.

»prześladowanie odnosić (a. odnieść), odnoszący« [w tym: od kogo, od czego (2)] = *persecutionem sustinere Vulg* (3:2): Gdyż tam [Chrystus swoim uczniom] cierpliwe/ ciche/ pokorne/ śprawiedliwości pragnące/ pokoy czyniące/ y pokoy miłuiące/ y prześladowanie odnoszące zaleca *CzechRozm* 234v; *StrykKron* A6; *CzechEp* 21; *WujNT* 2.Thess 1/4; Vpominał Pan Chrystus/ iż [...] Duch ś. do fkończenia świątá/ miał świąt ftofować z niesprawiedliwości: zá niewdzięczność/ y prześladowanie/ ktore on z oblubienicą kościołem śwym od świątá odnośi. *PowodPr* 43.

»prześladowaniem trapić« (1): [Szósta część *Dziejów Apostolskich* ma w sobie] odiećie kościoła nawet od łamego miałta głównego Zydowkiego Ieruzalem y przeniesienie do Rzymu/ głównego miałta Pogánfkiego. A to dla prześladowania/ ktorým Zydowie trapiłi Páwła S. *WujNT* 392.

»prześladowania (A pl) wytrwać, wytrzymać« [w tym: dla czego (1)] [szyk zmienny] (3:2): *BielKom* C6; *RejPos* 313v; Ci [Tesaloniczanie] fałszywych Apoštołow do siebie nie przypuścili/ ále owfzem fátieczni będąc w wierze/ prześladowania dla niey mężnie wytrzymáli. *WujNT* 703; Nie ludzka to śprawa/ zátrzymać po wfzytkim świećie iedność wiary y wytrwać wfzytki prześladowania *SkarKaz* 241b, 277b.

»prześladowanie znosić; znoszenie prześladowania« [w tym: dla czego (1)] [szyk zmienny] (2:1): *OpecŻywPrzedm* C3v; Iuż fie dziś nie ták iásnie w nas okázuią ony dáry Duchá fwiętego [...]. Iuż nie ták cirpliwe znofzenie krzyża/ tho iest trapienia ábo prześladowania dla imienia Pánfkiego. *LubPs* A3; *RejPos* 313v.

Wyrażenia: »ciężkie (nacięższe) prześladowanie« [szyk 5:1] (6): Były nád to wielkie y ciężkie prześladowania/ ktoremi przyćifkano wierne/ áby fię Chriftulá y wiary iego záprzeli. *WujNT* 796, 435, 563, 857; *SkarKaz* 120a. Cf »w ciężkim prześladowaniu«.

»prześladowanie Kościoła, na Kościół, w Kościele, przeciw Kościołowi« [szyk 7:3] (5:2:2:1): Rzekł (pan bog) á natychmiałth burza powftála [Ps 106/25]/ (koment) Burza, tho iesth prześladowanie w kościele. *WróbŻółt* kk7, kk4v; *LubPs* E marg; *Leop Act* 8/1; Závždy Beftia Rzymfka była y iest instrumentem do prześladowania Kościoła pánfkiego *RejAp* Ff4, 107; Kościoła Powfzecznego prześladowanie prozne. *ReszPrz* 6 marg; A Onegoż dnia wfzczęło fię wielkie prześladowanie przeciw kościołowi ktory był w Ieruzalem *WujNT Act* 8/1, s. 837; Bo [...] ták ciężkie ná kościół Boży prześladowanie od nich [od heretyków] powftáło/ iż nam [...] prośić przychodzi/ ábyfmy ná to nie pátrzyli/ á śmierćią tey záłości zbyli. *SkarKaz* 120a.

»prześladowanie ludzkie« (1): Wtoré rozmyślanié żywota miłofciwego pana Iezu Kryfta/ nauczá znofitz prześladowanie ludfkie/ ij wfśfelkie przeciwnofci. *OpecŻywPrzedm* C3v.

»niewinność prześladowania« (1): W Pfalmye tym [Ps 7] Dawid fwyęty okázuye nyewinność prześladowania fwego. *LubPs* B5v.

»okrutne prześladowanie« (1): Abowiem w ftárym y w pierwzym kościele/ po Apoštolech/ prawdziwi y wierni krześćijanie ćierpieli wielkie y okrutne prześladowanie. *KrowObr* 101.

»żartowne prześladowanie« = *szyderstwo* (1): Abowiem fíadź bych fíadniey wfćierpiał by czáfem y mieczem były zrániony wfętrznofci moie/ niżli gdy flyffę żartowne prześladowanie á pytanie g dzieś podział Bogá fwoiego [Vulg Ps 41/11]. *RejPs* 64.

»Szeregi: »prześladowanie, instygowanie na krew« (1): Iż y łam Pan Chrístus wczniow łwych połtępku/ chociaż nie był z prześladowaniem/ nie był z instygowaniem ná krew/ nie był z pomłty sierdźiwey/ nie pochwalił *CzechEp* 28.

»krzywda a (ani) prześladowanie« (3): Krol Sałomon [!] bárzo mię prześláduie/ á iuż niemoęę iego krzywd á prześladowánia ćierpieć *March² D3; GliczKsiąż C2v; Przetho* w obyczáiu máią [obywatele wyspy *Porne*]/ iż żadney krzywdy áni prześladowánia goście v nich nie máią. *BielKron* 446. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

»krzyż i prześladowanie« (2): *LubPs* Q3v; Małz fię tedy łpráwić k temu/ ábyś [...] záfłze fię gotował: Ná krzyż y prześladowanie/ ktore wierni Krześciánie/ dlá prawdy wćierpieć mułżá *ArtKanc* L19. [Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.]

»miecz i prześladowanie« (1): *RejAp* 169 cf *W przén* »prześladowanie świata«.

»prześladowanie i morderstwo (a. mord, a. mordowanie)« [szyk 3:2] (5): około prześladowánia y mordovánia dla wiáry/ chociaż y heretykow/ to fię zá pomocá Bożá iáśnie pokazać może/ iż terażnieyła Rzymłkich Kátolikow frolźła y iádowitłza niż Káimowá łpráwa *CzechEp* 36; Przykłády ktorymi mordow łwych y prześladowánia nie chrystyáńskiego bronią Papięzowie. *CzechEp* 46 marg, 20, 22, 46. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.]

»nagabania i prześladowania« (1): Trafia fię też to iż Ludzie dowćipni widząc niewdzięczność pracy łwoich/ á miáfto wczćiwey nagrody nágábánia/ y prześladowánia od złych odnoszący/ czáfłem to czynią/ co oná Sibilla Cumea [...] Tarquiniułłowi Rzymłkiemu wczyniá *StryjKron* A6.

»prześladowanie a (abo, i) niebezpieczeństwo (a. niebezpieczność)« [szyk 4:2] (6): *LubPs* E marg; ále potym zá Krześcián zbudowano zamek Papielki/ ná ktorym vlegáli czáfu prześladowánia y inych niebezpieczności. *BielKron* 25v; *RejPos* [137]v, 267; Káždy páłterz winien iest czáfu prześladowánia y niebezpieczeństwá miełżkác przy łwey trzodzie áż do śmierći. *WujNT* 349. Cf »w niebezpieczeństwiech a prześladowaniu«. [Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.]

»nienawiść i prześladowanie« (1): Y wybrał ie [uczniów]/ áby owoc trwáiący przynieśli. Ktorych wtwierdza przeciw nienawići łwieckiey y prześladowaniu. *WujNT Ioann* 15 arg. [Ponadto w połączeniach szeregowych 6 r.]

»niepokoj ani prześladowanie« (1): iż vmárły łwięty thego żadnego niepokoiu áni żadnego prześladowánia iuż mieć nie może *RejPos* 267.

»prześladowanie i ogień« (1): Abowiem złońnicy nie chcąc znác ćiebie/ mocá rámieniá twego byli chlulthani/ niezwyklemi dźdźámi/ grády/ niepogodámi/ y nieuwiárowánem prześladowaniem y ogniem byli niłżczeni [persecutionem passi inexcusabiliter et igne consumpti]. *BibRadz Sap* 16/16.

»okrucieństwa a prześladowanie« (1): *RejAp* 105 cf *W przén* »prześladowanie prawdy«.

»potwarze i prześladowania« (1): Nie tákći czynili Apołtołowie Chrístułowi/ ktorzy fię y z tego kocháli/ że ie Pan Bog miał zá godne/ áby dla Imieniá iego potwarze/ y prześladowánia ćierpieli. *WujJud* 181. [Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.]

»prześladowanie i przeciwności« [szyk 1:1] (2): a wezmi tu s tego naukę/ iłż niewczáłności/ łmutki/ klopoty/ łłkody/ omowy/ ij iłnłłé przeciwnóci ij prześladowanié/ łą znamienitę łáłki bożé *OpecŻyw* 32v; *OpecŻywPrzedm* C3v.

»smutki albo (i) prześladowanie« (2): *OpecŻyw* 176v; Augu(styn) s(więty) tu przitim moui niemaŹli cźłowiecze smutkow albo prześladowania, tedys iefzcze nie pocźał byc krzełcianinem *WróbŻolt* R8. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»srogości a prześladowanie« (1): iż Duch święty postráływŹy sumnienia wiernych swoich fregościami á prześladowaniem okrutnikow ták świeckich iáko y duchownych/ wnet im záfie opowieda pociechę *RejAp* 117v.

»prześladowania i sromocenia« (1): Krzyż teź prześladowania y sromocenia [*rozum*] zowie gniewem Bozym/ y przekłęctwem/ ktore fą znákami pewnego błogosłáwieńtwa Bozego/ iáko piśmo mowi *GrzegRóżn* K3. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»stosy [= *ciosy*] i prześladowanie« (1): Zadna sęktá tákich ftołow y prześladowania nie wytrzymáá/ y ták dłuogo/ iáko wiára Chrześcijáńfka. *SkarKaz* 277b.

»szkody i prześladowania« (1): GDy záfie Aufzpurcánie wiáre odmienili/ rozgniewáli fie Rzymfcy káplani/ wyfzli precz z Miáftá/ záfuiąc fie przed fwym Biskupem ná Senat miefcki/ iż ćierpiá od nich fzkody y prześladowania. *BielKron* 216.

»prześladowanie i troski« (1): iż wŹyfcy/ ktorzy chcá poboźnie żyć ná świecie/ w Pánie Iezu Kryftulie/ muŹą prześladowanie y trofki rozmáite ćierpieć. *KrowObr* 154v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»trudność, (i, albo) prześladowanie« [*szyk 2:1*] (3): *LubPs* A5v; A przeto thu ich pytác raczy [*Jezus uczniów*]/ [...] iefliby teź oni thákowe trudnościf/ tákowe prześladowania wytrwác mogli/ ktore on podiáł *RejPos* 313v, [292]. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»uciśnienie (a. ucisk(i)), (i, a(l)bo, a) prześladowanie« = *tribulatio et (aut) persecutio Vulg, PolAnt; persecutio, passio Vulg* [*szyk 6:5*] (11): Tu prorok powieda o wćifkoch y o prześladowaniu ludzi krzełcyáńfkich *RejPs* 82v; *Leop Matth* 13/21; *BibRadz Mar* 4/17; Ale y ty miáftá bárzo k łobie náwŹzem podobny były/ y możnofcia/ y zwirzchnofcia/ y báłwochwáłftwem/ y łupyefstwem/ y wćifnieniem álbo prześladowaniem ludzi niewinnych *RejAp* 122; *RejPos* 313v; *WujNT Mar* 4/17, 2. *Tim* 3/11. Cf »w prześladowaniu albo (w) uciśnieniu«. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 8 r.*]

»udręczenie i prześladowanie« [*szyk 2:1*] (3): *OpecŻyw* 28v; Ták teź swoim Zwolennikom rofkazał/ áby prześladowania y vdręczenia rozmáite ćierpieli *KrowObr* 237v, 237. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.*]

»(u)trapienie a(l)bo (i) prześladowanie« = *tribulatio aut (et) persecutio PolAnt, Vulg* (6): *LubPs* A3; *BudNT Matth* 13/21; ále nie ma korzeniá w łobie [*uczeń Chrystusa porównany do ziarna posianego na skale*]/ owŹzem docześny iefť. á gdy przyidzie vtrapienie y (*marg*) ábo (–) prześladowanie dla łowá/ wnet fie gorŹy. *WujNT Matth* 13/21, s. 217. Cf »w utrapieniu albo w prześladowaniu«. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*]

»wzgarda i prześladowanie« (1): [*Chrystus posłał uczniów swych*] áby chore leczyli: [...] dyabły wyrzucáli: y tho dármo nie zá pieniádze wŹytko dźiááli: [...] Nie mŹcząc fie wzgárdy Źwey y prześladowania *CzechEp* 21. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»złości i prześladowania« (1): [umierający Jakub do synów:] Ale wálzy potomkowie powłtána przeciw iemu [Barankowi Bożemu]/ á będą mu wyrzędzać rozmaíte złości y prześladowanía/ ręce swoie kápłani pomáżą krwią iego niewinną *BielKron* 19.

Wyrażenie przyimkowe: »w prześladowaniu« = *in persecutione PolAnt, Vulg* (43): tak też gdi przidziez na ten świat miły panie Iesu będziez w morzu, to iest w prześladowaniu, a lud żydowski nie vzna drogi twoiey. *WróbŻółt* aa5v; Y także tę otuchę dawa kościołowi swoiemu/ iż też o nim chce mieć pilne łtárání swoie w prześladowaniu *LubPs* aa3, B6 [2 r.], L4v; Theśśálonicenśowie łą w Mácedoniei/ cí [...] łtáli w wierze/ też y w prześladowaniu od mieślcźánów swoich/ nád tho nieprzyięli fáłłfywych Apośtołów *Leop* QQ5v; *BibRadz* II 135c marg; *RejAp* AA7, 26v, 56v, Ff3; chocia y Dawid był przez niemáły czás w wielkim prześladowaniu/ ále wszędy był Pan Bog pilnym łtrożem iego *RejPos* 50, 51; A wierni łie przedłię y bes cudów/ chocia y w prześladowaniu/ ná plácu ośtoię *CzechRozm* 189v; VCIECZKA w prześladowaniu wiernym pozwolona. *WujNT* Cccccc2v, s. 164, Act 8 arg. Cf *W przén* »prześladowanie świata«.

~ w prześladowaniu dla czego (1): [Pan obiecuje kaźdego pragnęcego ochłodzić wodą żywą] kto tu zá żywota łwego [...] prácuie w prześladowaniu álbo w iákim vćiśnieniu dla łwiętego imieniá iego *RejAp* 178.

w prześladowaniu czyim [= kto jest prześladowany] (5): TEn Pśalm zámyka w łoby modłithwę y próżbę ku Pánu Bogu w kaźdym prześladowaniu náłzym. *LubPs* B2v, B2v, B5v; Iáko y Páweł s. gdy wołá do Páná w prześladowaniu swoim/ powiedział mu Pan: iż dofyć thy małz/ kyedy małz łáskę moię [*Vulg* 2.Cor 12/8-9]. *RejPos* 133v; *RejZwierc* 206.

w prześladowaniu czyim [= kto prześladowuje] (5): A nie boyćie się tych [*Matth* 10/28].) (koment) Wielka poćiechá Kátholikom/ w prześladowaniu Turkow/ Haeretykow y niezboźnych ludzi. *WujNT* 44. Cf *W przén* »prześladowanie świata«.

W połączeniach szeregowych (4): *BibRadz* 2.Cor 12/10; O wielkiez to łkárby á niezmierzone to bogáctwá moy miły Pánie/ komu ty tho łerce dałz/ iż on áni w prześladowaniu/ áni w nędy/ áni w żadnym vpadku nie odstąpi od ciebie. *RejAp* 21v, 69v; *RejPos* [73].

W porównaniu (1): gdyż Pan iáko złotnik w ogniu złotá tak chce w prześladowaniu probowác wiary á łtałości náłzey. *RejAp* 63v.

Wyrażenia: »ci(e)rpliwość w prześladowaniu« = *patienta in persecutionibus Vulg* (9): 56 pśalm O ćierpliwoćci w prześladowaniu iáka ma być. *RejPs* Ff3, 83; *LubPs* A5, Z3; [św. Paweł] Dziękuie Bogu zá wiarę y zá ćierpliwość Theśśálonicźánów w prześladowaniu. *WujNT* 2.Thess 1 arg, s. 622, 2.Thess 1/4, s. 784; *SkarKaz* 639a.

»w ciężkim prześladowaniu« (1): Ale y łłucháćze [nauczani przez apostołów]/ oświeceni łáską Duchá ł. [...] przymuią wiarę Páná Kryśtufowę/ á przyiętą [...] w ciężkim prześladowaniu łtátecźnie dzyerżą *RejPosWstaw* [1432]v.

Szeregi: »w niebezpieczeństwiech a prześladowaniu« (1): iż co łie kolwiek z wiernemi działo w dziwnych niebezpieczeństwiech á prześladowaniu ich/ to łie też ićcie s thobą nieomyłnie dziać będzie/ będziezłi wiernie dufác Pánu łwemu *RejZwierc* 206.

»na probie a w prześladowaniu« (1): Tu iuz dáley Pan vkazác chce/ iż przedię chce mieć ząwždy ná probie á w prześladowaniu wierne swoie *RejAp* 92.

»w prześladowaniu a(l)bo (a, i) (w) uciśnieniu (a. w uciskach)« [szyk zmienny] (4): wípomni łobie ná ony wielkie miłofniki Páńskie/ w iákim ząwždy prześladowaniu á vciśnieniu byli *RejAp* BB6v, BB6v, 178; [przechwalamy się] z cierpliwości wálzey/ y wiary we wízelkim prześladowaniu wálzym y w vciśkách [in omnibus persecutionibus vestris et tribulationibus]/ ktore odnoście *WujNT* 2.*Thess* 1/4; [BielKron 1551 1v].

»w (u)trapieniu abo w prześladowaniu« (2): áby fie w nas wíztykich/ [...] rozmnażały á ząkwitnęły ony dáry Duchá śwíetego/ iáko mocna wiára/ boiażń/ y miłóść Boża: círpliwość w znofzeniu krzyzá/ to ieft/ w trapieniu ábo w prześladowaniu. *LubPs* A5, Z3. ~

W przén (22) : Wielkye á pociefzliwe to łą słowá Pána á zbawiciela nálezego/ ktore thu ku nam wíztykim nędznemu stworzeniu swemu/ w ofobie oney niewiásty pogáńskiey/ mowi: kthorey dzieweczka byłá w vpadku wielkim/ á w wylkim vdręczeniu/ á w wielkim prześladowaniu od czártá złego. *RejPos* [73]; Iáko młode łzczepy polewane lepíey roftą: ták wiára nálezá prześladowánim kwitnie/ á wíecy ku gorze roście. *SkarŻyw* 130; Owca ie źiołká/ wilk fię w mięsie kocha. Ktorego tedy vyżrzyłz zbierájącego z łak piłmá s. [...] Ziołká kwitnące spráwiedliwości/ owcá ieft/ ktorego zás obaczyłz kochájącego fię we krwi prześladowánia/ wilk ci to ieft *CzechEp* 38; Wízákoż [wyroki boskie] nawłáfniey pokázuią fię/ w tym oštátnich wiekow prześladowaniu okrucieństwá Tureckiego *PowodPr* 9; [BielKron 1551 1v].

prześladowanie czego (2): [w Kościele rzymskim jest] bluznienie Pána Iezu Krytá/ y słowá iego prześladowanie/ zábijanie/ y mordowanie prawdziwych sług iego. *KrowObr* A3v. Cf »prześladowanie prawdy«.

Wyrażenia: »prześladowanie prawdy« (1): á tám pothym ten mární smok z niebá zrzucony poczał rozłzyrzác skrzydłá swoie/ podburzájąc mocarze ony Rzymkie ná okrucieństwá á ná prześladowanie prawdy Páńskiey *RejAp* 105; [Okazuią fie tełz [grzechy]/ [...] iáko to łą [...] obrona przes fie zmyślionei nauky y służby Bożej/ prześladowanie prawdy/ sprzeciwianie/ a nieposłuszeństwo ku zwierzchności *UstKościel* 10].

»stusy [= ciosy] prześladowania« (1): Tám naydziełz ono ósmioro błogóśławieńfwo/ ktore vczniom swym ná gorze Pan twoy vfty swemi Boskimi zálecał: vboństwo w duchu/ cíchość/ płáčz [...]/ do czynienia pokoju skłonność/ y wytrwanie ciężkich stufow rozlicznego prześladowánia. *LatHar* 264.

»prześladowanie świata, od świata, u świata, świeckie« [w tym: w prześladowaniu świata (4), u świata (1)] [szyk 13:2] (11:1:1:2): (nagł) Ku corce. (–) [...] Pomni też by fie imię [Konstancyja [constantia (lat.) = stałość, wytrwałość]] z vczynki zgádzáło/ Swieckie prześladowanie státecznie wytrwáło. *BielKom* C6; á iżby fie nic nie lękáli áni trwożyli w nawięthłzych niebezpiecznościach swoich gdy będą w nawięthłym prześladowaniu u tego światá. *RejAp* 56v; áłbo gdyby też do tego przyšlo nie lithowác ich [ciał swoich] y pod miecz y pod kázde prześladowanie światá tego. *RejAp* 169, BB6v, 23, 96v, 112v; Pociefzliwa náuka w kázdym prześladowaniu światá thego *RejPos* [137] marg; Abowiem słuchay pilno iákie tu iefzcze ktemu Pan błogóśławieńfwo thym obiecowác raczy/ kthorzy od światá prześladowanie iákie będą círpieć w niewinności swoiey *RejPos* 266v, 21v, 26v, [137]v,

[292], 336v; Y przetoż nápomina [św. Paweł] wŕzytkich/ [...] á żeby [!] w niey [w wierze] Itátecznie áż do końcá trwáli: nie dbáiąc nic ná przeciŕwne namowy haeretyckie/ y ná wŕzytkie prześládowania świeckie y lzátáńfkie. *WujNT* 518.

Przen (1) :

W połączeniu szeregowym (1): Bo w tym [ksiądz Powodowski w swoim wywodzie] nie tylko przeciw Páwłowi ś. czyni: że rádę iego odrzuca [...] ále też y przeciw łobie/ y náfzey niewinności. Ktora nie może być táká/ [...] żeby ábo prześládowanie/ ábo wygnánie/ ábo y gárdło kiedy záfłúżyć miáła *CzechEp* 93.

2. Zakłócanie czyjegoś spokoju, napastowanie (3) :

prześladowanie od czego (1): Ieŕt theż thám [w *Islandii*] wielkie prześládowanie ná morzu y w górách nie wiedzieć od czego/ ielli od ryb wielkich czyli od pokus [tj. *zwidów*] álbo od źwierzow ktorych tám dofyć *BielKron* 294v.

prześladowanie czyje czego [= od kogo] (1): Wyliczánye prześládowania czárthowfkich pokus/ ktore przekazáją grzeŕznemu/ áby nie powítał z grzechu fwe⁸⁰. *LubPs* ee4v *marg*.

Zwrot: »prześladowania cierpieć [od kogo]« (1): A w tym czáfie [gdy *Ulisses* długo nie wracał z wojny] żoná iego Penelope cnotliwa/ dziwne á rozmaíte prześládowania ćirpiáła od rozmaitych młodyeńcow. *BielKron* 25v.

*** Bez wystarczającego kontekstu (1) : Szlad nie ślad: náfzłádowanié, przeŕzłádowanié, przeŕzłákwánié, etc. Bo nie mówiemy śiedł, ale fzedł, pófzedł, od fźcia. *JanNKar* H4.

Synonimy: ciśnienie, gnąbienie, krzywda, krzyż, męka, nagabanie, przekorzystna, przeniaśladowanie, przymuszanie, sprzeciwięństwo, trapienie, ucisk, uciśnienie, udręczenie, utrapienie, wzgarda.

Cf **PRZEŚLADAWANIE,** **PRZEŚLADNOŚĆ,** **PRZEŚLADOWAĆ,**
PRZEŚLADOWSTWO

MC